

Nieuwsbrief Within Without Walls DOODSTRAF IN HET LICHT VAN VERZOENING

Beste lezer,

Op 10 oktober, Werelddag tegen doodstraf, organiseerden Within-Without-Walls vzw en de Egidiusgemeenschap met de steun van Amnesty International, Inside-Outside, het Vredescentrum en Oxfam Wereldwinkel, een ontmoetingsavond in het teken van verzoening.

De beklijvende getuigenis van de Noor, Björn Magnus die in 2011 de aanslag op Utoya overleefde, trekt de rode draad tussen 'Werelddag tegen de doodstraf' en 'Hoe leef ik verder na Utoya? Utoya en Utopia, klinken nauw verwant. Utopia verwijst naar een ideale wereld, een mythische plek waar alles perfect verloopt.

Voor ons zou Utopia kunnen staan voor een wereld zonder geweld of onrecht, waar mensenrechten gelden voor iedereen, waar geen foltering en geen doodstraf of levenslange onmenselijke gevangenisstraffen bestaan.

De weg van Utoya naar Utopia zal lang en moeilijk zijn. Maar Björn getuigt dat het kàn. Vroeg of laat zullen daders en slachtoffers elkaar op die weg tegenkomen en uiteindelijk ontdekken dat ze enkel samen door de poort van vergevingsgezindheid Utopia kunnen bereiken. Maar de doodstraf biedt geen plaats aan vergeving en staat elke kans op herstel in de weg, zowel voor de daders als voor de slachtoffers.

Geen enkel rechterlijk systeem is onfeilbaar en dus kunnen we niet uitsluiten dat onschuldigen geëxecuteerd worden.

De uitspraak van paus Franciscus liegt er niet om: "Doodstraf brengt geen gerechtigheid voor de slachtoffers. Ze moedigt slechts de wraak aan en is totaal ontoelaatbaar, wat ook de ernst van het delict is." Paus Franciscus veroordeelde niet alleen de executie zelf, maar sprak van de soms jarenlange gruwelijke, onmenselijke en vernederende behandeling. Hij zei ook dat de levenslange celstraffen beschouwd kunnen worden als 'verborgen doodstraffen' omdat zij elke vorm van hoop voor de veroordeelde wegnemen. Hij voegde er aan toe dat het bestrijden van de doodstraf in al zijn vormen de plicht is van elke christen.

De *World Coalition Against Death Penalty* en *Amnesty International* verspreiden elk jaar cijfers en geven tendenzen aan ivm met de doodstraf. Amnesty International registreerde in 2014 bijna 500 doodsvonnissen meer dan in 2013, een stijging van 28%. Dit komt voornamelijk door enorme stijgingen in Egypte en Nigeria. Landen die de doodstraf gebruiken om criminaliteit te bestrijden, bedriegen zichzelf en hun bevolking.

De doodstraf is geen efficiënt middel tegen misdaad. Het is nog nooit bewezen dat de dreiging van een executie meer afschrikt dan een andere straf. Het is beschamend dat zo veel landen wereldwijd de doodstraf naar voor schuiven als mirakeloplossing tegen terrorisme en interne instabiliteit.

Er was ook goed nieuws. In 2014 waren er 22% minder executies dan in 2013. Verschillende landen hebben maatregelen genomen om de doodstraf in hun land af te schaffen. Ook op lange termijn is de trend duidelijk positief.

Toen Amnesty International in 1977 haar campagne startte tegen de doodstraf, hadden slechts 16 landen de doodstraf volledig uit hun wetgeving geschrapt. In 2015 staat de teller op 101. Als we een macabere top 5 maken van de meest actieve executerende landen staat China weer onverslagen aan de top. Amnesty vermoedt dat er jaarlijks duizenden mensen geëxecuteerd en ter dood veroordeeld worden. Het is echter onmogelijk om hier een betrouwbaar cijfer op te plakken omdat de doodstrafcijfers in China staatsgeheim zijn en de publiek beschikbare gegevens een zware onderschatting zijn van de realiteit. De andere landen in die top 5 zijn Iran, Saoedi-Arabië, Irak, de Verenigde Staten.

Het zou naïef zijn te geloven dat we heel binnenkort in Utopia zullen ontwaken. Er zal nog hard moeten gelobbyt worden en er zullen vooral op politiek vlak knopen moeten doorgehakt worden. Maar wat kunnen tegenstanders van de doodstraf in afwachting doen?

Ze kunnen openlijk getuigen tegen de doodstraf en verzoenende taal spreken als er geschreeuwd wordt dat ze 'al die criminelen de kogel mogen geven' of ze tenminste levenslang op water en brood in de cel stoppen.

Zonder straffeloosheid te bepleiten moeten we duidelijk maken dat vergevingsgezindheid niet inhoudt dat we de criminele daden goedkeuren of dat we de pijn van de slachtoffers onderschatten. We moeten durven inzien dat elke misdaad aan de samenleving ook de kans biedt om die samenleving te verbeteren en te vermijden dat die misdaad opnieuw gebeurt.

Wat kunnen we verder nog doen om terdoodveroordeelden te tegemoet te komen? We kunnen lid worden van een actiegroep tegen doodstraf bijvoorbeeld of persoonlijk contact nemen met een ter dood veroordeelde. Een simpele brief doorbreekt de eenzaamheid en laat een gevangene toe zich opnieuw mens te voelen. Brieven helpen zin te geven aan een op 't eerste zicht zinloos bestaan.

Bij de ongeveer 200-tal aanwezigen waren ook een aantal jongeren die geboeid luisterden naar Björn Magnus . Hannes, één van hen, stuurde ons een verslagje.

... Bjorn Magnus, overlever van de aanslag op Utøya kwam vertellen over zijn ervaring, over hoe zijn land reageerde en nog veel belangrijker hoe hij het drama persoonlijk verwerkt had.

Na de bomaanslag van 22 juli 2011 in Oslo, vermoordde Anders Breivik 69 onschuldige mensen tijdens een kamp van socialistische jongeren op Utoya. Vermomd als politieagent schoot hij zijn totaal weerloze slachtoffers neer. Over het hele eiland heerste paniek en chaos. Iedereen was geschokt en wou ook duidelijkheid over de bomaanslag van die ochtend. Toen er op het eiland zelf geweer schoten weerklonken, leek het ondenkbare werkelijkheid te zijn geworden. Nu, 4 jaar na datum spreekt Bjorn Magnus, overlever van de aanslag, over hoe het verder moet.

Bjorn komt over als een zeer wijze, rustige en aangename man. Hij nam zijn publiek mee naar de plek en legde de feiten gedetailleerd uit. Nadien vertelde hij over de verwerking en zijn huidige leven. Nu vertelt en schrijft hij op verschillende vlakken over aanslagen, extremisme, vergeving en de gevolgen daarvan. Hij maakte ook nog tijd voor een vragenronde. Een vraag die mij is bijgebleven luidde: "Wat gaf Anders Breivik het recht om te beslissen over leven en dood?" Dit sluit perfect aan bij het thema doodstraf en bij wat de doodstraf werkelijk inhoudt: wat geeft de regering het recht te beslissen over leven en dood. Het is geweten dat Anders Breivik extreem rechtse en anti-islamitische ideeën had, dit blijkt uit een heus manifest dat hij kort voor de aanslagen zelf had opgesteld. Volgens zijn eigen woorden waren de aanslagen "gruwelijk maar noodzakelijk" en beschouwt hij de daden niet als misdadig maar als een daad van weleer tegen de islam en sociaaldemocratie die volgens hem de hele mensheid verziekten.

Anders Breivik werd tot 21 jaar veroordeeld (mogelijk langer), voor veelvoudige moord en terrorisme.

De sterke getuigenis van Bjorn Magnus laat een zeer diepe indruk op mij achter, die mij ongetwijfeld heel mijn leven zal bijblijven.

Hannes Van de Mosselaer

Wie wil schrijven met een terdoodveroordeelde in Amerika vindt informatie via

Inside-Outside@planet.nl
www.stichting-inside-outside.org

Voor een lezing over doodstraf en mensenrechten voor ter dood veroordeelden
agnessteenssens@telenet.be

Verzoenen maakt vrij als een vogel !

Within-Without-Walls

Wil je de vzw Within-Without-Walls steunen in haar groei:

IBAN: BE20 7330 3830 7956

BIC-Code: KREDBEBB